

Elektros ir dujų rinkų apžvalga

Kainos ir prognozės / 2023 m. kovas

ELEKTRA

Vidutinės mėnesio „Nord Pool“ biržos elektros energijos kainos Lietuvos kainų zonoje

29% ↓
nuo praėjusio mėn.

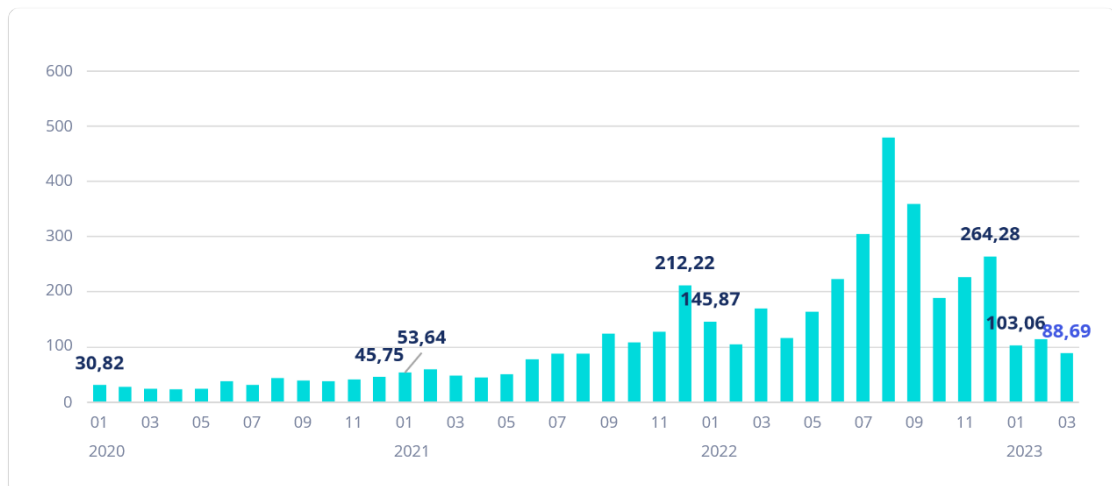
KOVAS

88,69 Eur / MWh

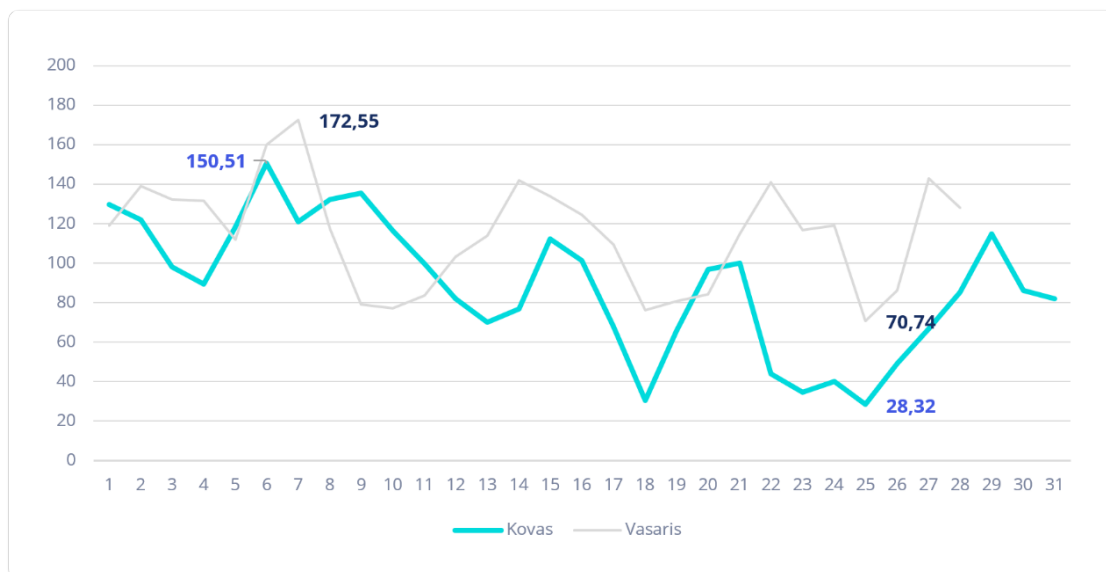
VASARIS

114,70 Eur / MWh

Elektros energijos biržos „Nord Pool“ kainai Lietuvos kainų zonoje tiekėjas nedaro įtakos, o kainos pokyčius lemia tokie veiksniai kaip: Europoje ir kitose pasaulio šalyse besiklostančios situacijos, susijusios su energetika, geopolitinė padėtis, permainingos oro sąlygos, elektrinių atjungimai dėl planuoto remonto ar nenumatytų gedimų, besikeičiančios apyvartinių taršos leidimų (ATL) kainos, klientų energijos vartojimo intensyvumas ir pan.

Vidutinė kovo mėnesio dienos „Nord Pool“ kaina Lietuvos kainų zonoje

Kovą **aukščiausia** elektros energijos kaina buvo **150,51 Eur/MWh** (kovo 6 d.), o **žemiausia** – **28,32 Eur/MWh** (kovo 25 d.). Kas lėmė tokius kainų šuolius?

Svarbiausi mėnesio įvykiai

Kovo mėnesį elektros energijos kainą formavę veiksniai:

Išaugusi energijos iš AEI gamyba bei sumažėjęs vartojimas

Kainų mažėjimą ne tik Lietuvoje, bet ir visame regione šiemet kovą lėmė išaugusi hidroelektrinių, vėjo ir saulės generacija bei reikšmingai sumažėjęs vartojimas. Šių metų kovą jis buvo 12 proc. mažesnis nei pernai kovo mėnesį.

Lietuvoje fiksuota rekordinė vėjo elektros gamyba

Kovo 4 d. užfiksuota itin aukšta vėjo jėgainių elektros gamyba. Preliminariais duomenimis apie 15 val. valandinė elektros energijos generacija siekė rekordinius 717 MW. Tokia aukšta vėjo gamyba išliko visą dieną – vidutiniškai vėjo jėgainės tądien gamino apie 660 MW. Vidutinis Lietuvos suvartojimas tądien siekė apie 1330 MW, taigi, apie pusę elektros energijos suvartojimo užsitikrinome vien iš Lietuvos vėjo jėgainių.

Elektros energijos perdavimo sistemos operatorė „Litgrid“ sudarė palankesnes sąlygas paklausos telkimui.

Paklausos telkėjai apjungia grupę elektros energijos vartotojų, kurie gali prireikus naudoti mažiau elektros. Tokiu būdu vartotojai dalyvauja elektros sistemos gamybos ir vartojimo balanso užtikrinime bei gali sumažinti savo energijos kaštus. Pirmoji paklausos telkimo veiklą vykdanči bendrovė „Fusebox“ pradeda teikti savo paslaugas. Plačiau [čia](#).

„Ignitis“ su „Fusebox“ planuoja teikti paklausos telkimo paslaugas artimiausioje ateityje.

Ateities tendencijos

Elektros energijos kainas dėl geopolitinės situacijos vis dar yra ypatingai sudėtinga prognozuoti, nes rinka labai įsitempusi ir volatili:

Kainos trumpuoju laikotarpiu augti neturėtų

Vidutinė kovo 20–26 d. savaitės kaina buvo vos 56 Eur/MWh – tai mažiausia vidutinė savaitės elektros kaina šiame ir mažiausia nuo 2021 m. rugpjūčio. Vidutinė kovo elektros energijos kaina buvo 88,69 Eur/MWh – tai mažiausia kaina per pastaruosius 12 mėn.

Prognozuojama, jog pavasarį kainos turėtų išsilaikyti panašios. Hidrologinis balansas Skandinavijos regione šiuo metu 10 proc. mažesnis negu įprastai (vasarą prognozuojamas iki 5 proc. skirtumas nuo įprasto lygio), tad reikšmingo sumažėjimo nesitikima. Situacija galėtų keistis vasarą, užklupus sausras.

Sparčiai didėjantys AEI pajėgumai Lietuvoje taip pat prisidės prie mažesnių kainų. Vasarą turėtume matyti ryškesnę paros kainų svyravimą (t. y. dienos ir nakties metu).

Elektros energijos kainą vis dar labiausiai formuoja dujų ateities sandorių kainos. Šiuo metu kainos stabilizavosi ties 46 Eur/MWh, bet pagal gamtinių dujų ateities sandorių duomenis matyti, kad dujų kainos šių metų trečiame ir ketvirtame ketvirtyje gali nežymiai brangti.

SVARBU!

Primename, kad nebegalioja subsidijų verslui mokėjimo tvarka už elektros energiją, kuri buvo taikoma nuo 2022 m. spalio 1 d. iki 2023 m. kovo 31 d. Įmonėms buvo kompensuojama 50 proc. elektros energijos kainos dalies virš 240 Eur/MWh paskutinį 2022 m. ketvirtį bei virš 280 Eur/MWh 2023 m. pirmąjį ketvirtį. Dėl nuo praėjusių metų rudens mažėjančių elektros energijos kainų ši kompensacija buvo pritaikyta daliai verslo klientų.

DUJOS

Gamtinių dujų tiekimo Nyderlandų TTF *front month* indekso [reikšmė ICE](#) biržoje

21% ↓

nuo praėjusio mėn.

KOVAS

53,18

Eur / MWh

VASARIS

64,78

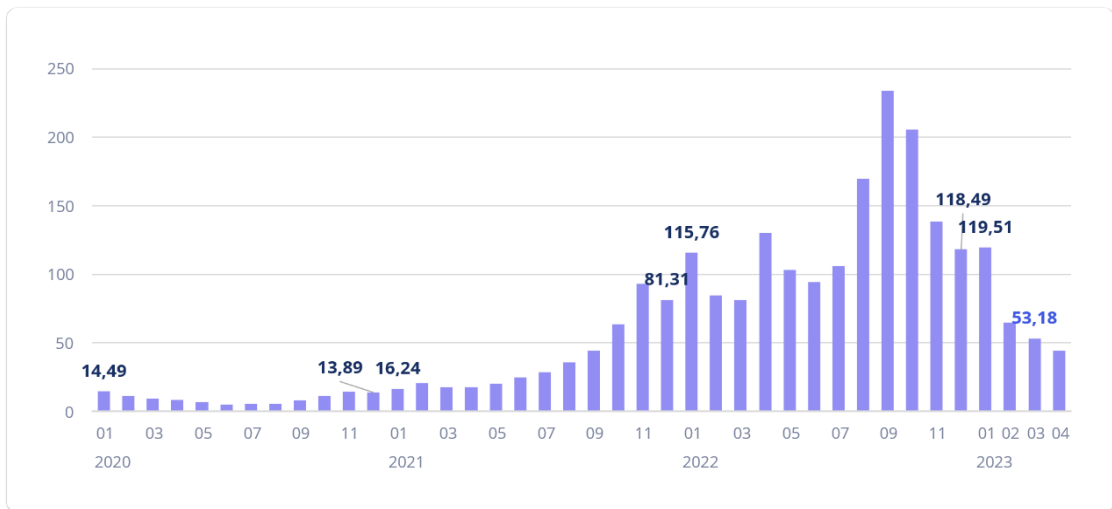
Eur / MWh

BALANDIS

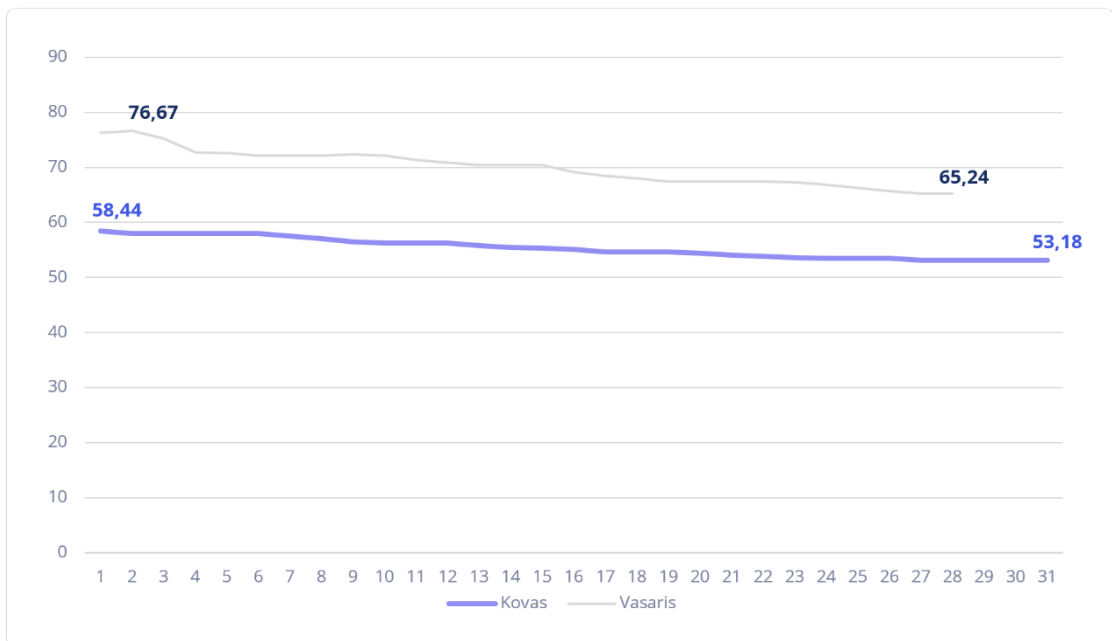
43,97

Eur / MWh

Dauguma „Ignitis“ verslo klientų gamtines dujas perka vadovaudamiesi gamtinių dujų biržų indeksu: Baltijos šalių BGS1 ir Nyderlandų TTF kainomis, susietomis su didmenine rinka. Pastarojo indekso dinamika:

Kovo mėnesio TTF indekso formavimasis (ICE biržos prekybos sesijos užsidarymo reikšmės)

Kovą **aukščiausia** gamtinių dujų kaina buvo **58,44 Eur/MWh** (kovo 1 d.), o **žemiausia** – **53,18 Eur/MWh** (nuo kovo 27 d.). Kas lėmė kainų pokyčius?

Svarbiausi mėnesio įvykiai

Kovą gamtinių dujų kainą formavę veiksniai:

Oro temperatūros įtaka

Kovo mėnesį kainos leidosi žemyn ir išsilaikė ties 43–47 Eur/MWh. Kovo mėnesio paskutinę savaitę į daugelį Europos šalių atkeliavę šaltesni nei įprasta orai užkirto kelią dar ženklesniam kainų kritimui.

Streikai Prancūzijoje

Prancūzijos energetikos sektoriaus darbuotojų streikai dėl pensijos reformos, šalyje dalinai apribojo elektros energijos gamybą bei sutrikdė trijų suskystintų gamtinių dujų (SGD) išdujinimo terminalų veiklą. Šios aplinkybės paveikė gamtinių dujų kainas – jos išliko stabilios ir nesumažėjo.

Mažėjantis gamtinių dujų vartojimas

Nepriklausomos energetikos rinkos tyrimų kompanijos ICIS duomenimis, kovo mėnesį Europos Sąjungos šalių gamtinių dujų vartojimas buvo 12 proc. mažesnis nei vasario mėnesį, ir 13 proc. mažesnis nei praėjusių metų kovo mėnesio gamtinių dujų vartojimas. Mažesniame vartojime įtakos galėjo turėti minėti streikai Prancūzijoje bei sumažėjęs gamtinių dujų poreikis elektros gamybai.

Ateities tendencijos

Dėl geopolitinės situacijos vis dar yra ypatingai sudėtinga prognozuoti kainas, nes rinka labai įsitempusi ir nestabili:

Tvirtas pamatas ateičiai

Žiemos sezoną Europa užbaigė su rekordiškai aukštai užpildytomis požeminėmis gamtinių dujų saugyklomis – 55,60 proc., arba apie 56 mlrd. m³. Mažesnis papildomų gamtinių dujų užpildymo poreikis Europoje sudaro palankias prielaidas mažesnėms kainoms pavasario ir vasaros sezonu bei geresnėms sąlygoms užsipildyti saugyklas ateinančiam žiemos sezonui. Šiuo metu gamtinių dujų TTF indekso reikšmė ateities sandoriams gegužės mėnesiui ir vasaros sezonui svyruoja apie 40–45 Eur/MWh.

Azijos įtaka gamtinių dujų kainoms

Šiuo metu Azijos SGD importas nėra didelis. Manoma, kad stiprus paklausos augimas antroje metų pusėje gali tapti rizikos veiksniu,

skatinančiu Europos gamtinių dujų kainų augimą rudens / žiemos sezonu, mat atsiras stipri Europos ir Azijos konkurencija dėl SGD krovinių.

Gamtinių kainų prognozės iki 2030 m.

Naujienu agentūros „Reuters“ vertinimu, pasaulis gamtinių dujų neprietrūks, o apie 2030 m. metiniai SGD skystinimo pajėgumai pasieks 636 mln. tonų arba 67 proc. daugiau lyginant su 2021 m. Kataro SGD projektas pridės 49 mln. tonų SGD 2027 m., tuo tarpu JAV pajėgumai turėtų augti papildomais 125 mln. tonų SGD iki 2027 m. pabaigos. Investicijos į šiuos projektus siekia trilijonus JAV dolerių.

„Reuters“ analitikai teigia, kad itin aukštos kainos pernai pasaulyje turėjo reikšmingą įtaką lėtesniam nei buvo prognozuota gamtinių dujų vartojimo augimui bei vangiai naujų terminalų statybai Azijos regione.

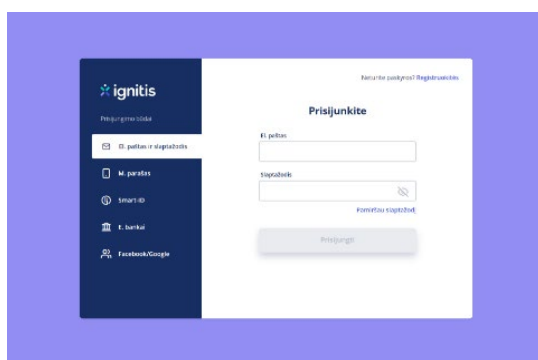
Svarbiu klausimu išlieka gamtinių dujų vartojimo lygis vidutiniu laikotarpiu iki 2030 m. Įgyvendinus numatytų terminalų statybas, o paklausai neaugant taip sparčiai, trečiojo dešimtmečio pabaigoje pasaulyje gali vėl susiformuoti nauji SGD pertekliaus burbulai.

SVARBU!

Verslo klientams, kurie deklaruoja gamtinių dujų vartojimo rodmenis, **rekomenduojame užsakyti Laikino nevartojimo paslaugą šiltuoju periodu**, jei tuo metu gamtinės dujos nebus vartojamos. Tuomet Jums nereikės deklaruoti 0 m³, o ESO neturės pagrindo apskaičiuoti ir Jums pritaikyti vidutinį suvartojimą, kaip numatyta teisės aktuose.

IGNITIS naujienos

„Ignitis“ pristatė naują savitarną verslo klientams

Naujoje savitarnos svetainėje verslo klientai gali lengvai ir greitai patikrinti savo valdomų įmonių duomenis ir sąskaitas, patogiai valdyti, stebėti bei analizuoti duomenis vienoje vietoje.

[Prisijunkite](#)

Ar žinojote, kad...

ELEKTRA

- Įmonės, kurios planuoja statyti vėjo ir saulės elektrines, prisijungimo prie 330–110 kV perdavimo tinklo galimybes nuo šiol galės patikrinti [aplikacijoje](#). Iki šiol vystytojams buvo prieinamas nuolat atnaujinamas 110 kV elektros linijų laisvų galių pralaidumo žemėlapis, dabar jis papildytas ir 330 kV žemėlapiu, žymomis apie jau prijungtą galią, taip pat aktualia informacija apie galią rezervavusius investuotojus.
- Europos Komisija siūlo reformuoti Europos Sąjungos elektros energijos rinkos modelį. Pažymėtina tai, kad Europos Sąjungai norint pasiekti klimato tikslus iki 2030 m., AEI naudojimas turėtų padidėti tris kartus. Komisija siūlo palengvinti stabilesnių ilgalaikių sutarčių (pvz., dėl elektros energijos pirkimo) sudarymą. Taip įmonės užsitikrintų tiesioginį energijos tiekimą ir galėtų gauti naudos iš stabilesnių elektros energijos, gaminamos iš atsinaujinančiųjų neišskastinių išteklių, kainų. Reforma valstybes nares įpareigoja užtikrinti galimybę gauti rinka grindžiamas garantijas elektros energijos pirkimo sutarčių įvykdymui užtikrinti.
- „Birštono elektra“ pranešė, kad nuo gegužės 1 d. nutraukia elektros energijos nepriklausomo tiekimo veiklą. Skaičiuojant su „Birštono elektra“, Lietuvos rinkoje iki šiol konkuravo 7 nepriklausomi elektros tiekėjai.

DUJOS

- JAV terminalo „Freeport“ SGD gamyba šiuo metu vyksta pilnu pajėgumu. Tai gerina situaciją Europai (kuo daugiau pasiūlos, tuo kainos mažesnės), kuri ir šiais metais išliks TOP 1 lokacija JAV SGD tiekėjams. Šiomet prognozuojama, kad SGD pasaulinė pasiūla padidės 23 mlrd. m³, o SGD paklausa Europos

Sajungoje augs papildomais 10 proc. lyginant su 2022 m. importu (130 mlrd. m³).

- Kovo mėnesio pabaigoje JAV gamtinių dujų rinkoje Henry-Hub indekso gamtinių dujų reikšmė krito iki 2 USD/MMBtu (arba 6,30 Eur/MWh) ribos. Pagrindinės to priežastys yra rekordinė gamtinių dujų gavyba šalyje, šilti orai, per lėtas vidinis gamtinių dujų vartojimo augimas (pastarąjį lemia lėtesnė vamzdynų statybų plėtra šalyje).
- Ispanijos vyriausybė ragina Ispanijos bendroves nesudarinti naujų SGD importo sutarčių su Rusija. Nuo karo Ukrainoje pradžios Ispanija padvigubino rusiškų SGD dujų importą į savo šalies importo terminalus.
- Latvijos Inčukalnio gamtinių dujų saugyklos kovo mėnesį skelbtuose aukcionuose iš viso buvo paskirstyta 8,67 TWh, iš kurių vieneriems metams saugomų gamtinių dujų buvo paskirstyta 4,67 TWh, o dvejų – 4 TWh. Palyginimui, Lietuvoje tiek verslo, tiek buitinių vartotojų suvartojimas yra apie 12 TWh be AB „Achema“ vartojimo (pagal 2021 m. VERT teiktus duomenis).
- Energetikos ekonomikos ir finansų analizės instituto (IEEFA) teigimu, sparti Europos suskystintų dujų terminalų plėtra yra žymiai didesnė už prognozuojamą poreikį iki 2023 m. Jeigu dabartiniai planai ir projektai būtų įgyvendinti Europos Sąjungoje ir Jungtinėje Karalystėje, Norvegijoje, Turkijoje bendras kiekis viršytų 400 mlrd. m³ pajėgumų, kai tuo tarpu prognozuojamas poreikis 2030 m. gali būti daugiau nei du kartus mažesnis – apie 150 mlrd. m³.